3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Makroekonomika:

V roce 2011 se uskutečnila mimořádná revize národních účtů, revizí prošly údaje v celé časové řadě od roku 1995 a byly přepočteny i regionální účty. Makroekonomické údaje za rok 2011 budou v krajském členění k dispozici až v posledním čtvrtletí roku 2012, a proto se v této oblasti omezíme na období do roku 2010.

Podíl kraje na HDP ČR je pátý nejnižší a činí 4,5 %.

Regionální hrubý domácí produkt (HDP) v běžných cenách v Královéhradeckém kraji vykazoval do roku 2008 příznivý (rostoucí) vývoj, v posledních dvou sledových letech (2009 a 2010) klesal. Podíl kraje na HDP České republiky má od přelomu tisíciletí klesající tendenci, v roce 2010 činil 4,5 % a mezi kraji byl pátý nejnižší.

Podobně se vyvíjel i regionální hrubý domácí produkt v běžných cenách v přepočtu na jednoho obyvatele. Stejně jako v České republice jako celku rostl do roku 2008. Nástup recese měl za následek jeho pokles v roce 2009 a stagnaci v roce 2010, kdy na jednoho obyvatele kraje připadl vytvořený HDP ve výši 308,9 tis. Kč v běžných cenách, tj. 86,1 % průměru ČR[1]. Přes pokles HDP na obyvatele se kraj řadí na 4. příčku mezi kraji (po Hl. městě Praze, Jihomoravském a Středočeském kraji).

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Královéhradeckém kraji

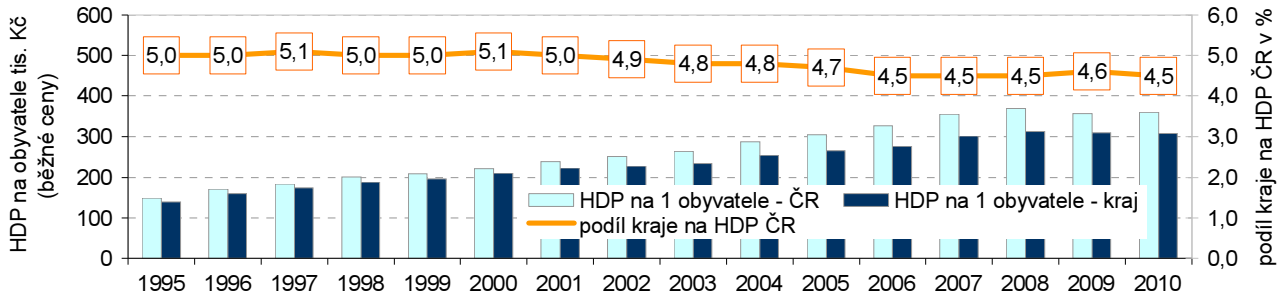

Meziroční nárůst HDP v kraji byl pod celorepublikovým průměrem.

Po vyloučení cenových vlivů převládal ve vývoji HDP ve srovnatelných cenách růstový trend se značnými výkyvy. V celém sledovaném období (od roku 1995) nejvýraznější meziroční nárůst byl zaznamenán v roce 2005, v roce 2008 růst HDP v kraji zpomalil a v následujícím roce, obdobně jako v ostatních krajích, meziročně klesl, i když snížení bylo mírnější než v průměru za ČR. Nárůst regionálního HDP v roce 2010 v kraji (1,9 %) byl nižší než v průměru za ČR (2,7 %), mezi kraji to byla 8. příčka.

Graf 3.2 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)

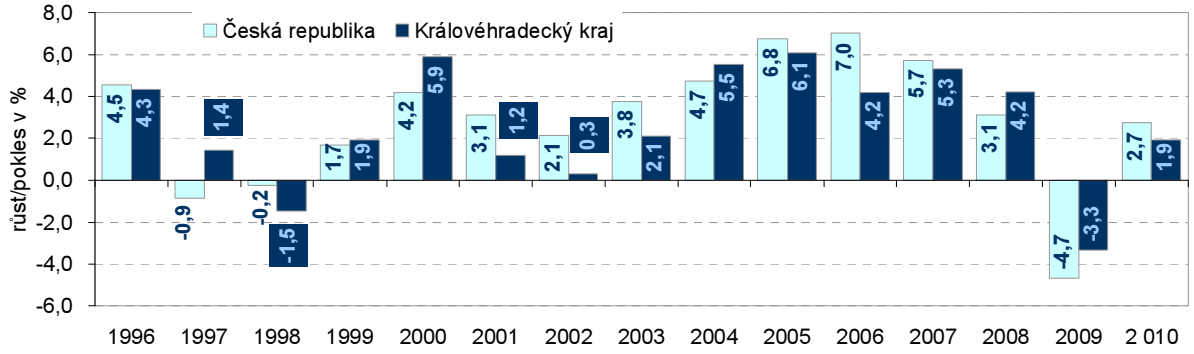

[1] Průměr ČR překračuje z krajů pouze Hl. město Praha a to více než dvojnásobně.

Graf 3.3 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 1995 = 100 %)

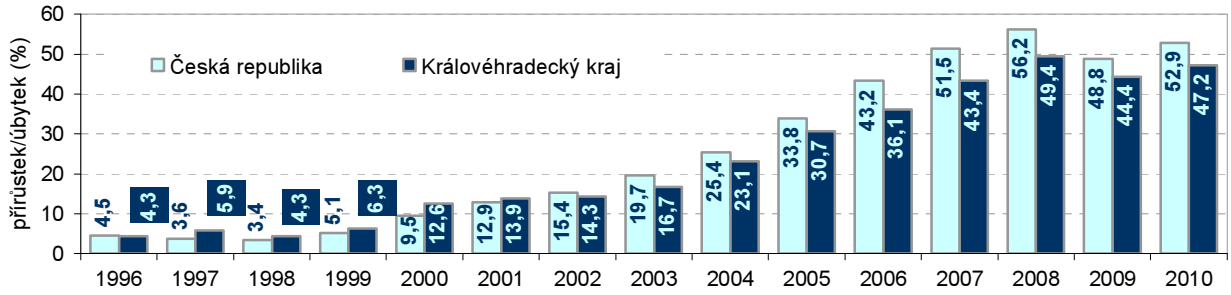

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2006 až 2010

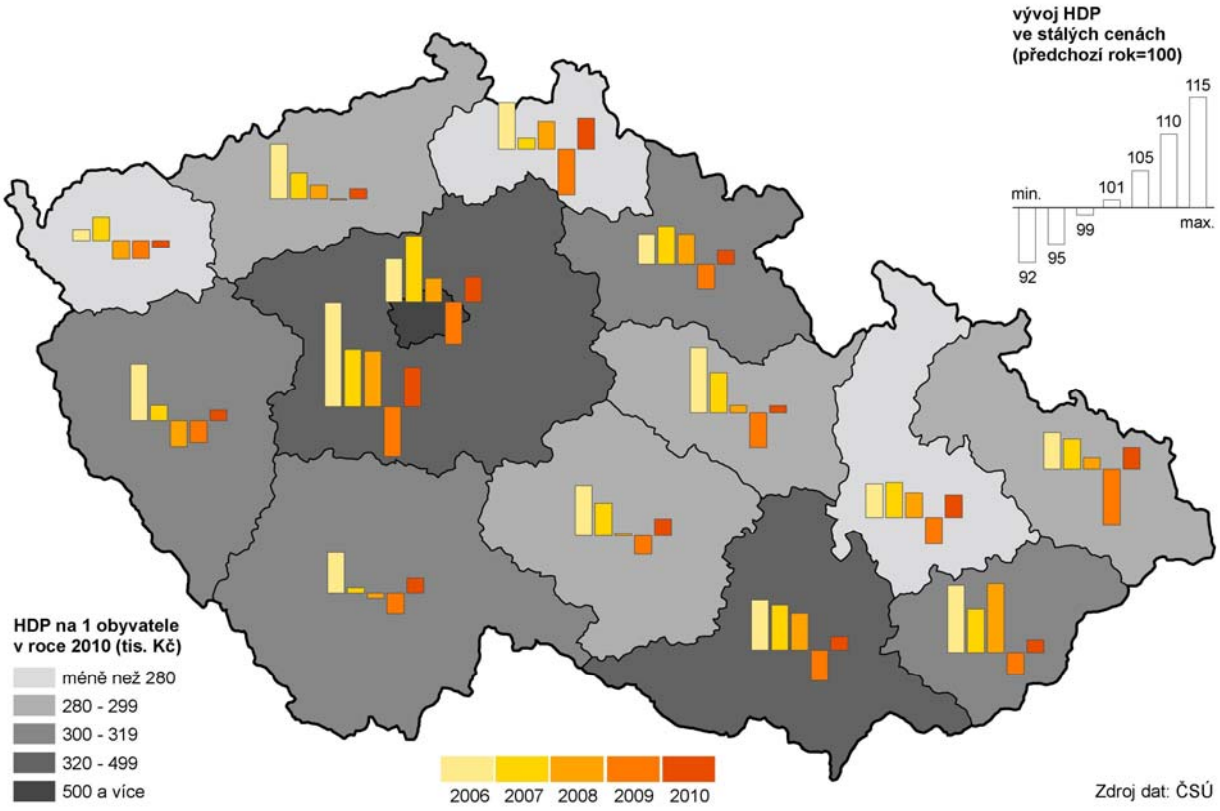

Meziroční pokles produktivity práce v kraji na rozdíl od vývoje v průměru za ČR.

Obecně lze růstu hrubého domácího produktu docílit buď rozšířením zaměstnanosti a investičními aktivitami, nebo růstem produktivity práce a kapitálu (případně oběma souběžně). Podíl HDP na 1 zaměstnaného podle místa pracoviště (tj. produktivita práce) dosáhl v roce 2010 výše 655,7 tis. Kč, mezi kraji to byla 9. příčka. Odchylka od republikového průměru jen mírně klesla, když v roce 2006 zaostával kraj za průměrem ČR o 13 %, v roce 2010 o 12,2 %.

Rok 2008 znamenal podstatné snížení dynamiky produktivity práce proti období konjunktury a určitou předzvěst dalšího vývoje. Přes meziroční pokles HDP v roce 2009 a jeho mírný nárůst v roce 2010, produktivita práce v roce 2009 ještě rostla, ale v roce 2010 poklesla, zatímco v průměru za ČR byl vývoj přesně opačný.

Graf 3.4 HDP na 1 zaměstnaného (běžné ceny)

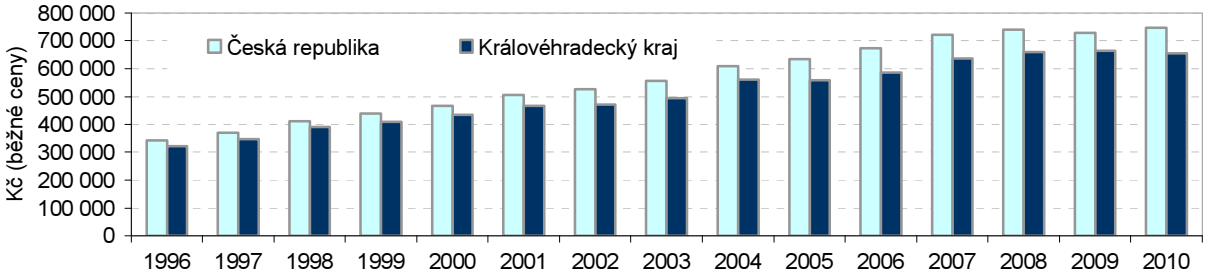

Dlouhodobě se zvyšuje význam terciárního sektoru.

Zastoupení primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) má klesající tendenci (v roce 2006 4,2 %, v roce 2010 2,8 %), i když mezi kraji patříme stále mezi ty s vyšším zastoupením (5. příčka). Vývoj sekundárního a terciárního sektoru byl kolísavý s rostoucí tendencí. Dlouhodobě se zvyšuje význam terciárního sektoru, jeho zastoupení se v HPH od roku 2006 v kraji pohybuje v průměru kolem 53 %. Jeho úroveň v roce 2010 i nárůst proti roku 2006 byl pod celostátním průměrem.

Graf 3.5 Hrubá přidaná hodnota v Královéhradeckém kraji (běžné ceny)

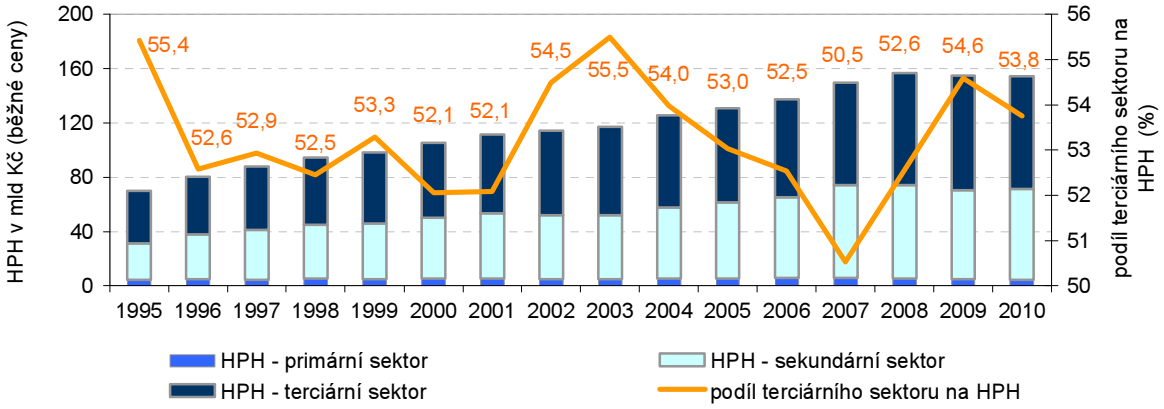

Rozhodujícím odvětvím pro tvorbu HPH v kraji je zpracovatelský průmysl.

Díky různé dynamice vývoje odvětví se měnila i odvětvová struktura HPH. Podobně jako ve většině regionů se i v našem kraji podílel na tvorbě HPH rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl, v roce 2010 hodnotou 30,8 %.

Následovala odvětví obchod, ubytování a stravování (11,4 %) a doprava, skladování, spoje (9,5 %). V porovnání s rokem 2006 se podíl odvětví zemědělství, zpracovatelského průmyslu, obchodu, ubytování a stravování na tvorbě HPH mírně snížil, naopak podíl odvětví dopravy, skladování, spoje a stavebnictví mírně vzrostl. Odvětvová struktura HPH za celou ČR se liší od struktury v našem kraji. Na tvorbě HPH za celou ČR dominoval také zpracovatelský průmysl, ale jeho podíl je oproti našemu kraji výrazně nižší (23,3 % v roce 2010) a v čase klesá. Podíl ostatních odvětví na tvorbě HPH s výjimkou vzdělávání a zdravotní, sociální a veterinární činnosti je v kraji nižší než v průměru za ČR.

Graf 3.6 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Královéhradeckém kraji a ČR

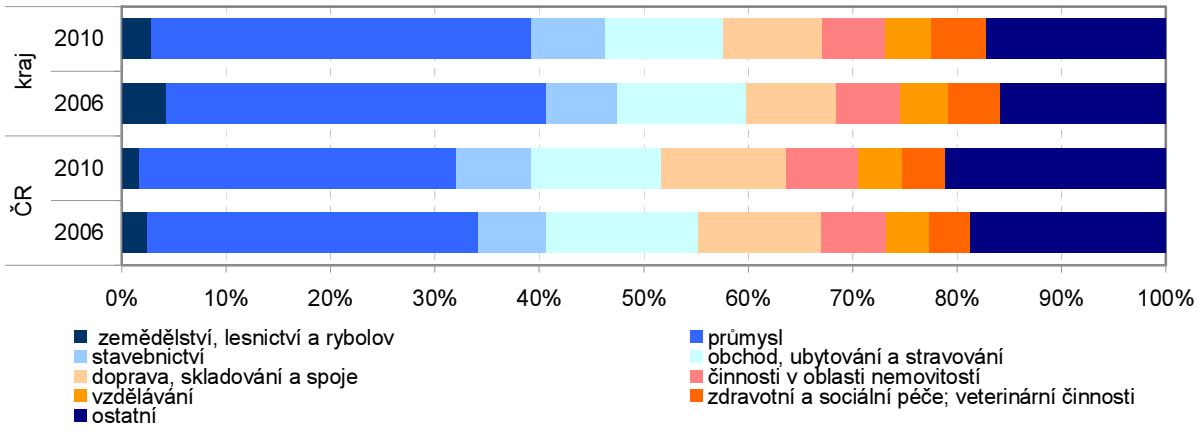

ČDDD v roce 2010 meziročně klesl.

Ukazatel čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností v jednotlivých regionech. V roce 2009 došlo ke zpomalení tempa růstu ČDDD jak na celostátní, tak na krajské úrovni a to pokračovalo i v roce následujícím. Jestliže v roce 2009 meziročně poklesly důchody domácností ve dvou krajích (Zlínském a v Kraji Vysočina), v roce 2010 zaznamenalo pokles sedm krajů včetně Královéhradeckého, přičemž mezi kraji to byl pokles nejnižší (o 0,5 %).

Graf 3.7 Čistý disponibilní důchod domácností v Královéhradeckém kraji (běžné ceny)

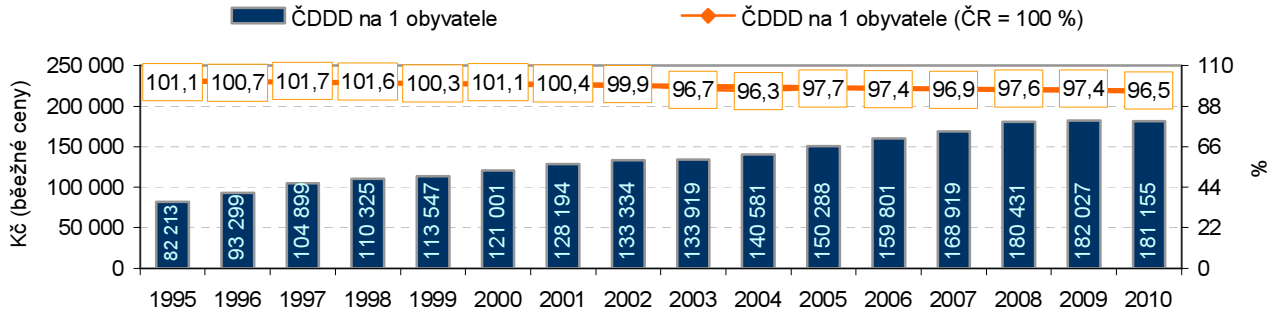

Zaostávání kraje za republikovým průměrem se prohlubuje v ukazateli ČDDD na 1 obyvatele.

ČDDD přepočtený na jednoho obyvatele se od poloviny 90. let do roku 2001 držel nad průměrem ČR, v následujícím období (2002–2010) naopak klesl pod celostátní průměr. S tím také souvisí změna postavení kraje a jeho odsun z předních příček (v 90. letech) na trvalé 5., resp. 6. místo mezi kraji (po roce 2003). O horšící se pozici kraje nasvědčuje i stále větší zaostávání za republikovým průměrem (v roce 2002 o 0,1 %, v roce 2010 o 3,5 %).

<u>Věda a výzkum:</u>

Výdaje na vědu a výzkum rostou...

Výše výdajů na výzkum a vývoj má, obdobně jako úroveň vzdělanosti obyvatelstva, velký význam pro rozvoj společnosti každého regionu. V roce 2010 bylo v Královéhradeckém kraji vynaloženo na vědu a výzkum celkem 1,6 mld. Kč, z toho mzdových nákladů 0,9 mld. Na celkovém hrubém domácím produktu kraje se tyto výdaje podílely 0,9 %. Kč. Za sledovaných 5 let to představuje celkem 6,7 mld. Kč, tj. zvýšení téměř o 60 %, z toho na mzdy připadlo 3,2 mld. Kč, kde zvýšení za sledované období bylo více než dvojnásobné. Na celkovém objemu výdajů na výzkum a vývoj v České republice se kraj v roce 2010 podílel 2,7 % a tento podíl byl meziročně o 0,3 p.b. nižší, v roce 2006 to byly jen 2 %.

...ve financování se zvýšil podíl sektoru podnikatelského...

Výdaje financované z veřejných zdrojů činily 0,5 mld. Kč, tj. o 70 mil. Kč méně než v předchozím roce, kdy dosáhly nejvyššího objemu ve sledovaném období. Ve struktuře výdajů podle sektorů provádění výzkumu a vývoje převažují výdaje podnikatelského sektoru, jehož podíl se zvýšil o 3,4 p.b. na 74,4 %, podíl výdajů vysokých škol činil 21,2 %, na vládní sektor připadlo v roce 2010 jen 3,4 %, v předchozím to bylo 7,6 %, a na soukromý neziskový sektor zbývající 1 %.

...zvýšil se i počet zaměstnanců...

V Královéhradeckém kraji bylo zaměstnáno ve vědě a výzkumu v roce 2010 celkem 3 028 osob, což bylo 3,9 % celorepublikového stavu a z toho 932 žen, tj. 30,8 %. V přepočtu na plně zaměstnané to bylo 1 807 osob, tj. 3,5 % počtu v České republice ve vědě a výzkumu, z toho 457 žen, tj. čtvrtina.

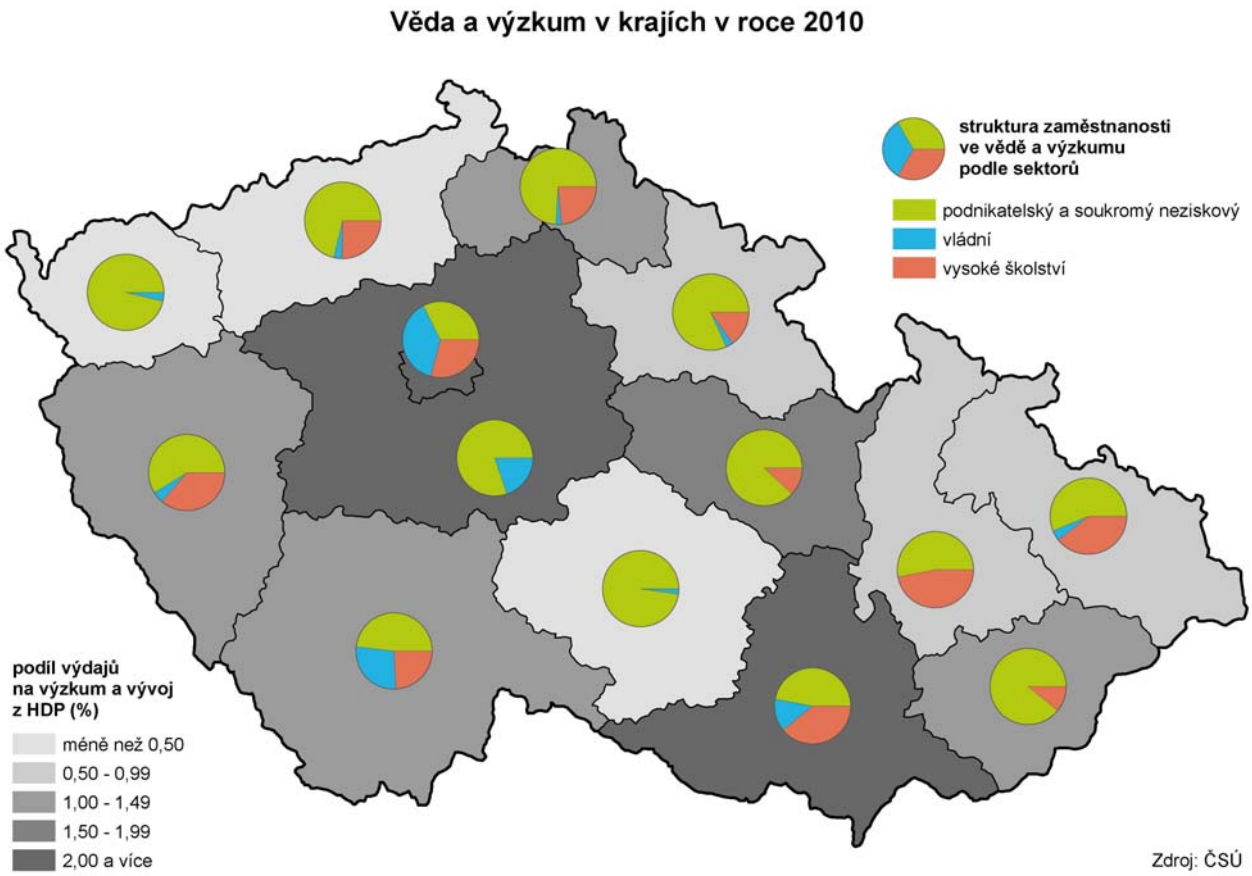

...klesá podíl výzkumných pracovníků.

Výzkumní pracovníci představovali z tohoto počtu 793 osob (přepočtené počty), což je 43,9 %. Podíl výzkumných pracovníků však meziročně klesl o 2 p.b. a proti roku 2006 se snížil o 8,5 p.b. Ženy jako výzkumné pracovnice tvořily necelou čtvrtinu.

Informační technologie:

Téměř dvě třetiny domácností vybaveny v roce 2010 osobním počítačem...

Dnes již nedílnou součástí života jsou informační a komunikační technologie. V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2010 vybaveno osobním počítačem již 62,3 % domácností, přitom celostátní průměr byl o 3 p.b. nižší. V posledních letech se dynamicky zvyšuje podíl domácností, které mají k dispozici vysokorychlostní připojení k internetu (144 kb/s a více), těch bylo v kraji v roce 2010 celkem 54,1 % a od roku 2006 je to více než trojnásobné zvýšení z 15,6 %. Celorepublikový podíl 50,9 % byl tak o 3,2 p.b. nižší. Mezi kraji to byl třetí nejvyšší podíl za Hl. městem Praha a Jihomoravským krajem.

Graf 3.8 Inforamačí technologie v Královéhradeckém kraji v letech 2006 až 2011*)

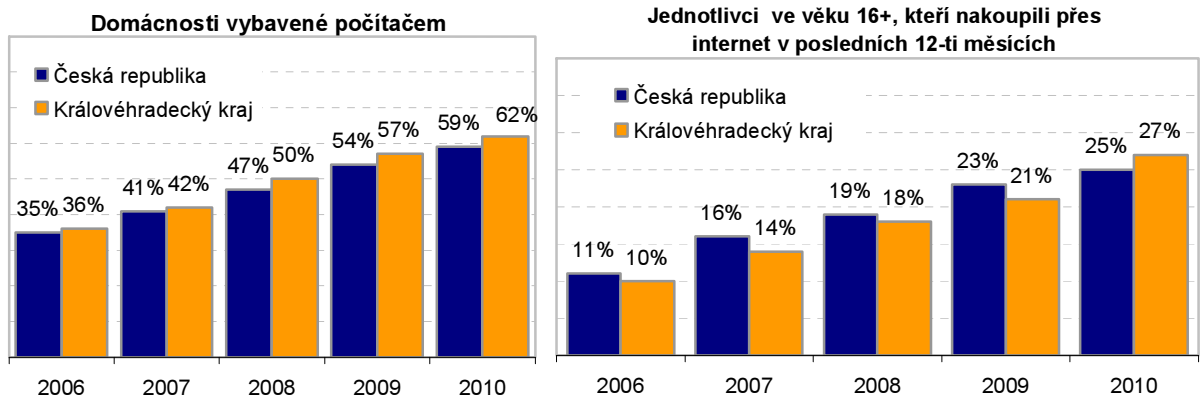

*) Z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou údaje v krajském členění publikovány jako tříleté klouzavé průměry.

....stále více obyvatel nad 16 let využívá nákup přes internet.

Pokračuje růst zájmu o nákup zboží či služeb přes internet. Této formy nákupu využilo v roce 2010 již 27,2 % obyvatel kraje ve věku 16 a více let, když v roce 2006 to byla jen desetina. V České republice to bylo v průměru 25,4 % a v roce 2006 11,7 %. Mezi kraji to byl také třetí nejvyšší podíl za Hl. městem Praha a Krajem Vysočina.

Ekonomické subjekty:

Mírný nárůst počtu ekonomických subjektů…

Ke konci roku 2011 evidoval registr ekonomických subjektů celkem 134 689 subjektů se sídlem v kraji, z toho 80 % bylo fyzických osob. Trend nárůstu počtu ekonomických subjektů, který byl od roku 1994 přerušen jen v roce 2009, pokračoval. V roce 2011 vzniklo v kraji 5 147 nových ekonomických subjektů, převážně živnostníků v celkovém počtu 3 751, tj. 72,9 %.

…zvyšuje se podíl právnických osob…

Počet fyzických osob meziročně vzrostl o 1,6 %, tj. absolutně o 1 699 subjektů; právnických osob přibylo proti předchozímu roku o 2,1 %, tj. absolutně o 567 subjektů. Podíl fyzických osob na celkovém počtu se tak v čase snižuje ve prospěch právnických osob. Nejpočetnější skupinou fyzických osob jsou živnostníci (93,6 % z fyzických osob). V důsledku ekonomického vývoje rostly počty živnostníků především v roce 2009 (o 4,6 %, tj. o 4 234 živnostníků), meziroční nárůst živnostníků v roce 2010 byl zhruba poloviční a v roce 2011 se dále snížil.

…pokračoval nárůst počtu živnostníků…

Jedním z průvodních jevů hospodářské stagnace a regrese je zvyšování počtu živnostníků, jako reakce na snížení zaměstnanosti. V letech 2009-2011 bylo v kraji přiděleno nové IČO více než 11 tis. živnostníků (to je ve srovnání s roky 2006-2008 o pětinu více) a dalších 707 fyzických osob získalo nově povolení k podnikání podle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství (to je ve srovnání s roky 2005-2007 více než dvojnásobný nárůst).

Graf 3.9 Ekonomické subjekty v Královéhradeckém kraji k 31. 12.

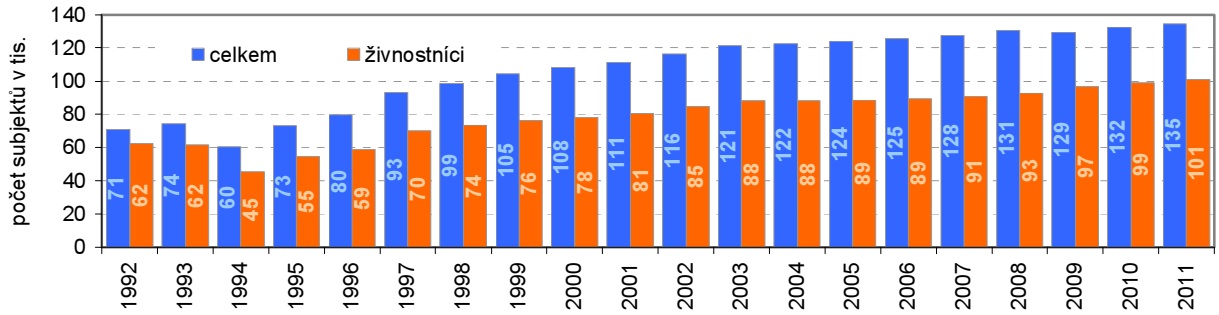

…třetina subjektů se zabývala obchodem a opravami motorových vozidel.

Podle velikostních kategorií byl v roce 2011 podíl subjektů bez zaměstnanců a bez uvedení jejich počtu 90 %. Desetina subjektů má alespoň jednoho zaměstnance, z nich je většina v kategorii 1 až 9 zaměstnanců. Z hlediska převažující činnosti se 31,2 % ekonomických subjektů v kraji zabývalo obchodem a opravami motorových vozidel, ubytováním a stravováním, průmyslovou činností 14,0 %, stavebnictvím 13,1 % a zemědělstvím 5,0 % subjektů.

Zemědělství:

Významné je pěstování obilovin, luskovin, okopanin a zeleniny…

Královéhradecký kraj patří mezi významné zemědělské pěstitele, zejména obilovin, luskovin, okopanin a zeleniny (mrkve, cibule, petržele a zelí). Největší podíl měl v roce 2011 kraj na celorepublikových osetých plochách u mrkve (více než dvě pětiny osetých ploch v ČR), cukrovky technické (necelá pětina) a cibule (necelá šestina).

…na zemědělské produkci ČR se kraj podílí 7,4 %…

Hodnota zemědělské produkce v roce 2010 dosáhla v Královéhradeckém kraji 7,6 mld. Kč (7,4 % podíl na ČR), z toho 4,1 mld. Kč tvořila rostlinná produkce (7,1 % podíl na ČR) a 3,3 mld. Kč živočišná produkce (8,1 % podíl na ČR). Zatímco ještě v roce 2006 převládala živočišná produkce, v dalších letech se poměr obrátil a byl vyšší podíl rostlinné produkce. V přepočtu na hektar zemědělské půdy je celková produkce v kraji vyšší než v ČR a v letech 2007 až 2009 zaujímala třetí příčku mezi kraji, nyní až čtvrtou.

...klesá výměra obhospodařované zemědělské půdy…

Celkem 233 498 ha zemědělské půdy bylo v kraji v roce 2011 obhospodařováno. Tato výměra je po celé sledované období stabilní. V letech 2006 až 2009 to bylo kolem 235 tis. ha a v letech 2010 až 2011 se výměra obhospodařované zemědělské půdy v kraji začala postupně snižovat, meziročně to bylo o 543 ha, tj. o 0,2 % a proti roku 2006 o 1 740 ha, tj. o 0,7 %.

…nejvíce malých zemědělských podniků je v okrese Náchod.

Z výsledků strukturálního šetření jsou k dispozici výsledky o velikostní struktuře zemědělských podniků až do úrovně okresů. Nejvíce jich má okres Náchod a z hlediska počtu podniků převažují podniky hospodařící do 5 ha zemědělské půdy, v roce 2010 to bylo v kraji 45,4 %, největší počet těchto zemědělských podniků v Královéhradeckém kraji je také v okrese Náchod. V celorepublikovém průměru bylo malých podniků zastoupeno 51,3 %, mezi kraji jich má nejvíce Jihomoravský kraj (80 %), nejméně Karlovarský kraj (21,3 %).

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2006 až 2011

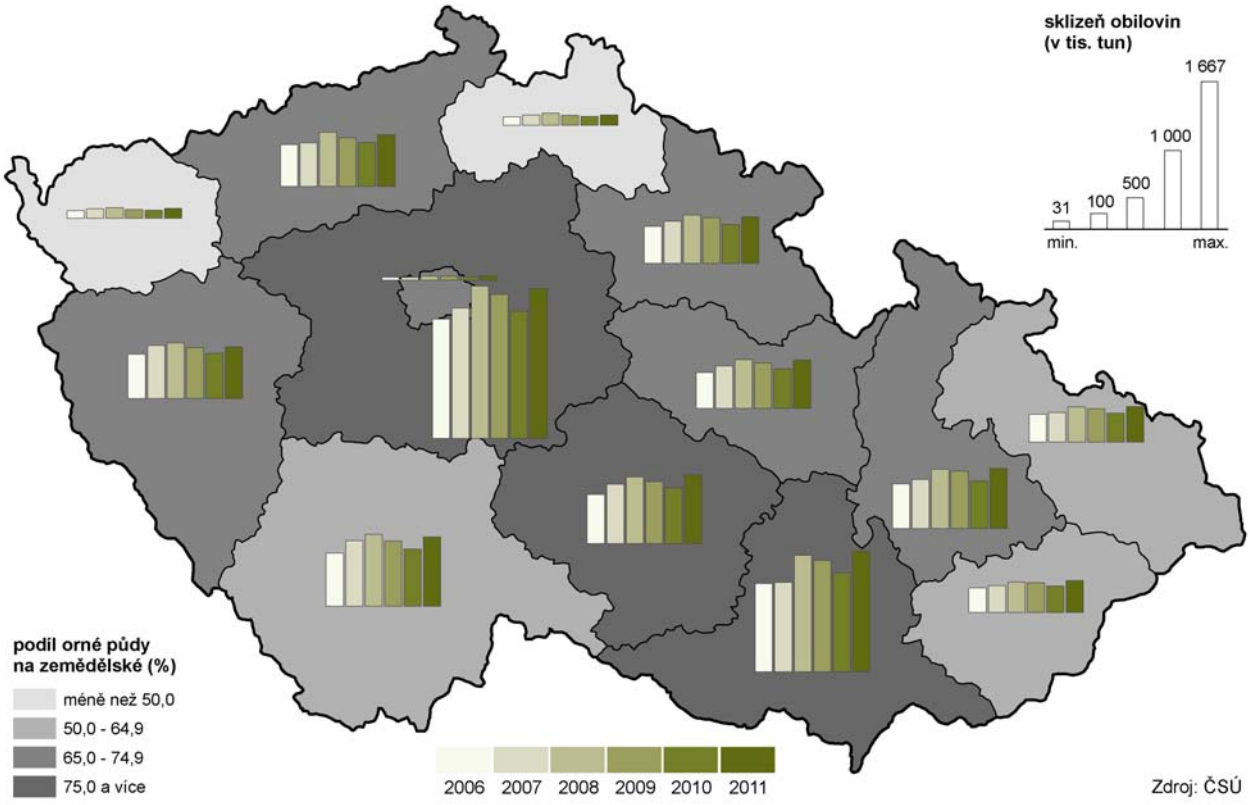

Úrodný rok 2011…

Rok 2011 znamenal pro zemědělskou výrobu velký přínos, byl to za poslední období jeden z nejúrodnějších roků. Hektarové výnosy se tak v dlouhodobém vývoji zvýšily u hlavních zemědělských plodin a to výrazně.

…sklidilo se o pětinu více obilovin….

Sklizňové plochy zemědělských plodin v hodnocených letech kolísaly, ale v roce 2011 u všech významných meziročně vzrostly, relativně nejvíce u kukuřice na zrno o 35,6 %. Z tradičních obilovin byl nejvýraznější nárůst zaznamenán ještě u pšenice jarní o 31,3 %. Sklizňové plochy poklesly u ječmene ozimého, žita, ovsa a triticale. V roce 2011 bylo v kraji sklizeno 512 tis. tun obilovin a proti předchozímu roku se sklizeň zvýšila o 19,8 %, v ČR činil nárůst 20,5 %. Za uplynulých dvacet let to byl třetí nejvyšší objem sklizených obilovin po roce 2004 (537 tis. tun) a 2008 (529 tis. tun), z toho u pšenice celkem druhý po roce 2004.

…i brambory se pěstovaly s vyšším výnosem…

Díky více jak o třetinu vyššímu výnosu vzrostla sklizeň brambor (konzumní a průmyslové) na 31,8 tis. tun, tj. o čtvrtinu víc než v roce 2010, a to přesto, že se plocha o 7,4 % zmenšila. Zatímco Královéhradecký kraj zaujímal v roce 2010 třetí místo v pěstování luskovin, v roce 2011 klesl na místo páté, kdy na ploše víc jak o dvě pětiny menší bylo sklizeno 6,1 tis. tun s hektarovým výnosem o 41,8 % vyšším. Produkce řepky z plochy 23,4 tis. hektarů dosáhla 65,8 tis. tun a meziročně vzrostla, přitom nejméně (62,8 tis. tun) se jí ve sledovaném období sklidilo v roce 2010.

...výrazně vyšší hektarové výnosy u cukrovky technické.

V rámci České republiky je Královéhradecký kraj jedním z největších pěstitelů cukrovky technické. Při nejvyšším výnosu za sledované období bylo sklizeno 743 tis. tun bulev s meziročním nárůstem o 28,2 %.

Graf 3. 10 Sklizňové plochy a hektarové výnosy vybraných zemědělských plodin

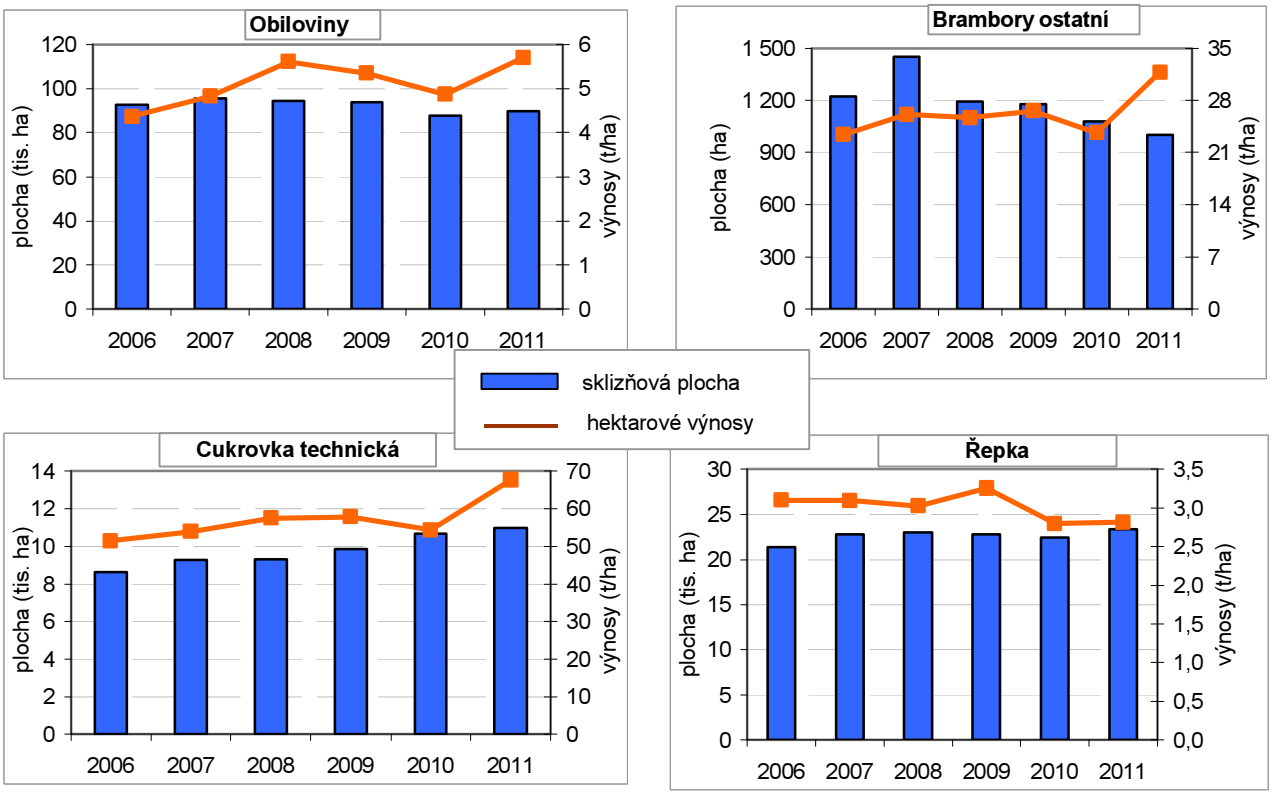

Výrazné snižování stavu prasat…

Podle výsledků chovu hospodářských zvířat k 31. 12. 2011 došlo v kraji k mírnému zvýšení celkového stavu skotu i krav. Zvýšila se výroba a prodej mléka i průměrná denní dojivost. Naopak výrazně (o dvě pětiny) poklesly jen meziročně stavy prasat všech kategorií a téměř o třetinu se snížil prodej jatečných prasat. Podíl kraje na celorepublikovém chovu prasat činil 5,3 %. Z dlouhodobého pohledu se v živočišné výrobě omezuje chov skotu i prasat a naopak rozšiřuje chov drůbeže, ovcí, koz a koní.

…rozšiřování chovu drůbeže se zastavilo….

Královéhradecký kraj je třetím největším chovatelem drůbeže, na celkovém chovu v České republice se v roce 2011 podílel 13,3 %. Chov drůbeže zaznamenal proti roku 2006 nárůst stavu o polovinu, ale stavy v letech 2009 až 2011 se příliš nezměnily. Zvýšení ovlivnil zejména chov slepic, kde se náš kraj řadí na druhé místo mezi kraji. Avšak v průběhu roku 2011 se začal projevovat pokles stavů a meziroční pokles počtu drůbeže se promítl ve výsledcích chovu, kde byl zaznamenán třetinový pokles prodeje jatečných kusů, avšak produkce konzumních vajec byla vyšší i přes úbytek stavu slepic. Pro chov ovcí, koz a koní je charakteristický trend zvyšování stavů ve sledovaném období.

Graf 3.11 Produkce masa a mléka v Královéhradeckém kraji

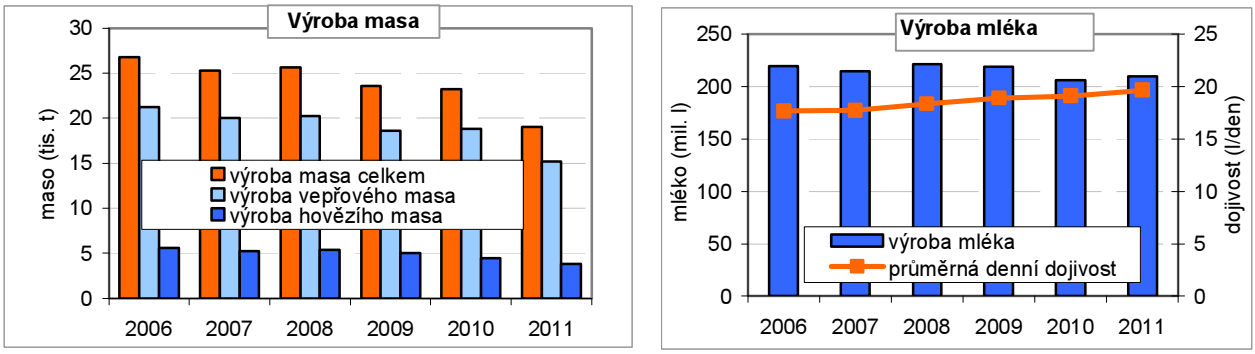

Výroba masa dále klesala...

V důsledku postupného snižování stavů hospodářských zvířat, zejména prasat a skotu se snižuje objem vyrobeného masa. Masa (bez drůbežího) bylo v roce 2011 vyrobeno zhruba o 29 % méně než v roce 2006, což představuje 7,7 tis. tun. Na republikové produkci se kraj podílel 5,7 %. Meziročně docházelo ke kolísavému vývoji produkce, což v průměru činilo snížení o 1,6 tis. tun ročně, přitom k nejvýraznějšímu poklesu došlo mezi roky 2011 a 2010, a to téměř o pětinu, tj. o 4,3 tis. tun, což je více než polovina pětiletého snížení.

…vepřového o pětinu meziročně méně…

Rozhodující objem produkce masa připadá na vepřové (téměř čtyři pětiny) a na hovězí (pětina) a tento poměr zůstal zachován po celé sledované období s nepatrnými odchylkami v jednotlivých letech. Intenzita pětiletého poklesu objemu výroby masa byla rychlejší u hovězího než u vepřového, tj. o 32,1 %, resp. o 28,5 %.

...mléka meziročně o 1,9 % více.

Výroba mléka se v kraji meziročně zvýšila téměř o 4 tis. litrů, tj. o 1,9 % po dlouhodobém poklesu na 209 tis. litrů za rok 2011, avšak nedosáhla ještě ani úrovně roku 2001. Nejvíce mléka bylo vyrobeno v roce 2002 (234 tis. litrů) a nejméně v roce 2010 (206 tis. litrů). Za sledované období let 2006 až 2011 to ještě představovalo pokles produkce o necelých 10 tis. litrů, tj. o 4,4 %.

Lesnictví:

Zalesňovaná plocha se zvětšila o čtvrtinu.

Celková plocha lesních pozemků (147,7 tis. ha) představuje téměř třetinu plochy kraje (31,0 % v roce 2011) a dlouhodobě se výrazněji nemění. Za sledované období let 2006 až 2011 bylo v kraji zalesněno 5 283 ha, přitom rozsah zalesňování byl v roce 2011 nejvyšší (943 ha) a proti roku 2006 stoupl o šestinu. Uskutečňuje se v poměru 2:1 ve prospěch jehličnatých dřevin, ze dvou třetin zastoupených smrkem.

Převažuje těžba jehličnatých stromů.

Těžba dřeva se v hodnoceném období pohybovala ročně kolem 760 tis. m^3b.k. Od roku 2005 stoupala až do roku 2007, kdy byla nejvyšší (837 tis. m^3b.k.). V roce 2011 meziročně poklesla o 4,3 %. Z více jak 90 % se jednalo o těžbu jehličnatých stromů. I zde se těžba orientovala především na smrk (82,7 %) a borovici (12,9 %). V těžbě listnatých dřevin převládá dub (36,8 %) následovaný bukem (29,4 %). Vedle plánované těžby má význam i nahodilá těžba dřeva (živelní), která byla nejvyšší v roce 2007 o celkovém objemu 578,5 tis. m^3b.k., což představovalo téměř 70 % celkové těžby.

Průmysl:

Nejrychlejší meziroční nárůst tržeb ze všech krajů.

Od roku 2010 můžeme pozorovat určité zlepšení situace v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Královéhradeckém kraji a to pokračovalo i v roce 2011. Přestože počet podniků vzrostl meziročně jen o 2 firmy na 132, nárůst tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy byl více než třetinový (na 111,9 mld Kč) a ze všech krajů nejrychlejší. Ještě výraznější meziroční nárůst zaznamenaly tržby z přímého vývozu vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (o 40,2 %), po Pardubickém kraji to bylo druhé nejrychlejší tempo růstu. Z těchto výsledků vychází, že podíl tržeb z přímého vývozu na tržbách z prodeje vlastních výrobků a služeb činil 71,6 % v roce 2011 a byl ze všech krajů nejvyšší. Přesto se kraj řadí výší tržeb až na 11. příčku v mezikrajském srovnání.

Nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu na tržbách celkem ze všech krajů.

Nejvyšší meziroční navýšení tržeb vykázalo odvětví výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (109,0 %), výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (26,7 %) a výroba pryžových a plastových výrobků (25,1 %).

Mzda v průmyslu zůstává druhá nejnižší mezi kraji.

I když průměrná mzda v průmyslu v kraji neustále roste, proti roku 2010 činil nárůst 4,8 % a mezi kraji byl čtvrtý nejrychlejší, úroveň mezd řadí kraj na předposlední, tedy 13. příčku. Mzda v průmyslu dosáhla v roce 2011 v kraji výše 23 139 Kč a za průměrem České republiky zaostala o více než 3 tisíce korun, proti kraji s nejvyšší vyplácenou mzdou v průmyslu (Hl. město Praha) zaostal kraj o více než 10 tisíc korun.

Díky výraznému nárůstu tržeb a jen mírnému navýšení počtu pracovníků vzrostla produktivita práce v průmyslu o 23,4 %, mezi kraji to bylo tempo nejrychlejší. Kraj má šestou nejnižší produktivitu práce v tomto odvětví v mezikrajském srovnání.

Graf 3.12 Ukazatele průmyslu v Královéhradeckém kraji

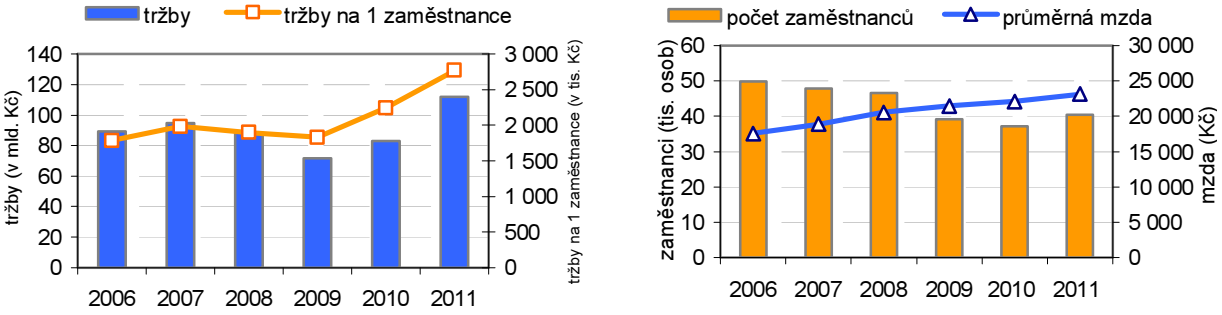

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2011

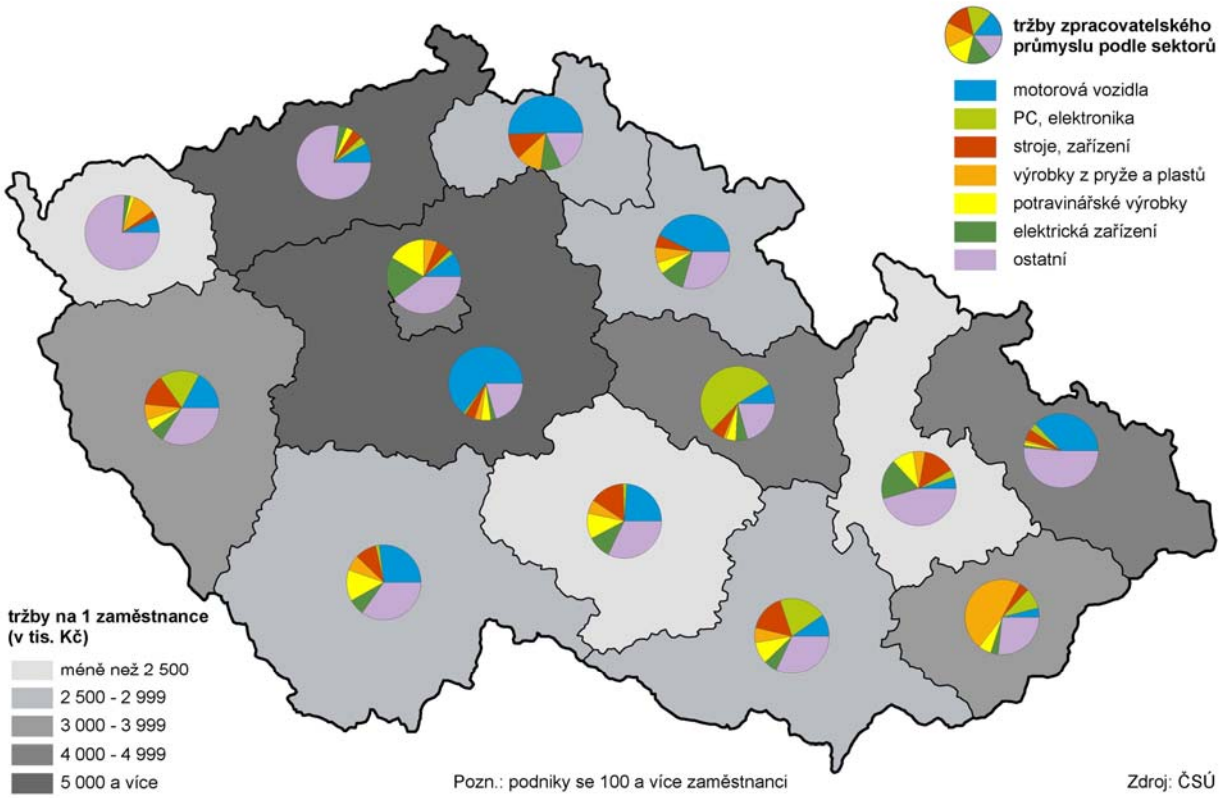

Pozn.: podniky se 100 a více zaměstnanci

Zdroj: ČSÚ

Stavebnictví:

Všechny základní ukazatele ve stavebnictví meziročně poklesly s výjimkou mezd.

Obdobně jako ve většině regionů prochází stavebnictví i v našem kraji již druhým rokem určitým útlumem a pomaleji se vyrovnává s důsledky recese než jiná odvětví. V roce 2011 působilo v kraji celkem 30 stavebních firem s 50 a více zaměstnanci (proti roku 2010 o 4 firmy méně), které zaměstnávaly celkem 3 620 pracovníků (o 321 méně než v roce předchozím). Průměrná mzda ve stavebnictví meziročně vzrostla o 1 081 Kč na 25 382 Kč, ale mezi kraji byla šestá nejnižší.

Základní stavební výroba (ZSV) poklesla meziročně v kraji téměř o pětinu na 3 949 mil. Kč v běžných cenách a mezi kraji to bylo čtvrté nejrychlejší snížení v relativním vyjádření.

Na snížení ZSV se podílelo především inženýrské stavitelství.

Na útlumu ZSV se podílelo především inženýrské stavitelství (podíl na ZSV 27,4 %), které meziročně výrazně kleslo (o 35,6 %, tj. o 598 mil. Kč). Snížení zaznamenalo i pozemní stavitelství, ale jeho meziroční pokles v absolutním i relativním vyjádření nebyl tak výrazný (o 6,2 %, tj. o 191 mil. Kč).

V roce 2011 připadlo na 1 obyvatele kraje nejméně stavebních prací.

Stavební práce v tuzemsku podle okresu místa stavby v podnicích s 20 a více zaměstnanci dosáhly v kraji v roce 2011 objemu 8 379 mil. Kč v běžných cenách a proti roku 2010 klesly o 14,2 %. Nová výstavba, rekonstrukce a modernizace představovala 89,7 % z celkového objemu, opravy a údržba pak 10,3 %. Pro veřejného zadavatele byla realizována jen třetina z celkového objemu prací a to je nejméně ze všech krajů. V roce 2011 připadlo na 1 obyvatele kraje za 15,1 tis. Kč stavebních prací (běžné ceny), což je nejméně ze všech krajů.

Stavební práce v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2006 až 2011

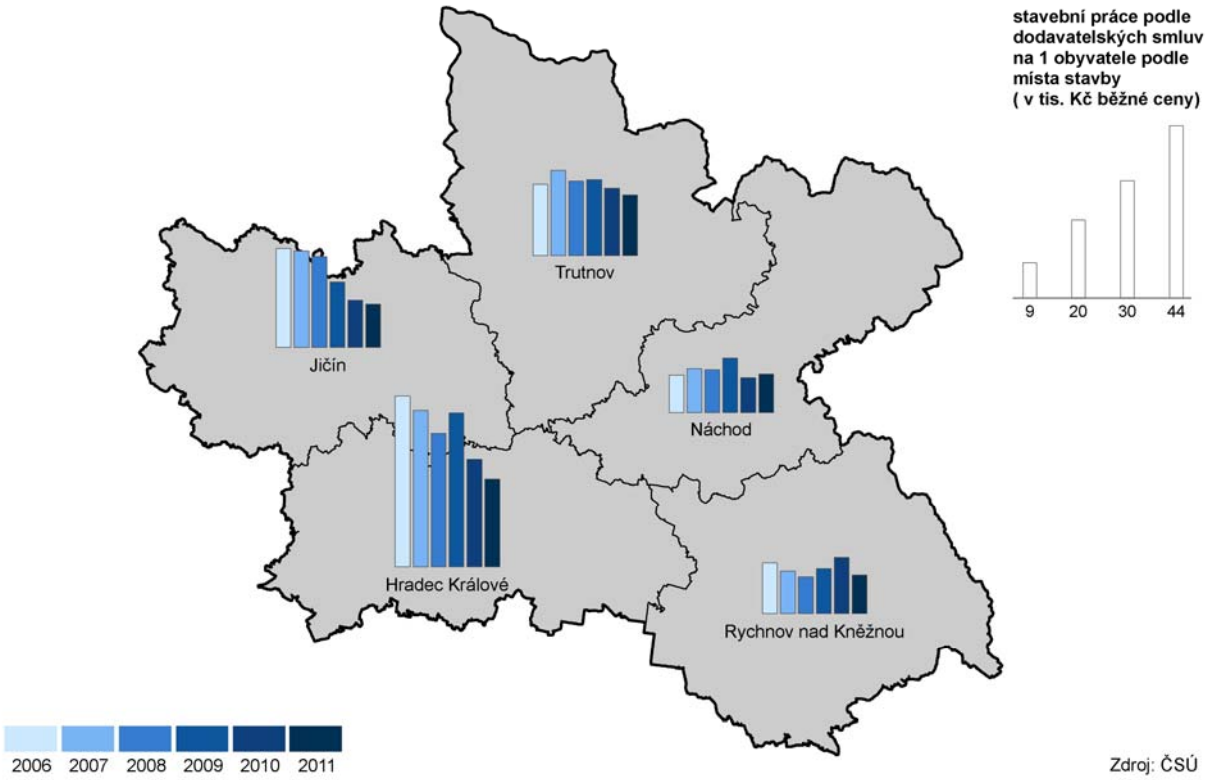

Pokles počtu vydaných SOP pokračuje v kraji již třetím rokem.

V roce 2011 vydaly stavební úřady na území Královéhradeckého kraje celkem 5 136 stavebních ohlášení a povolení (SOP), což představuje mírný meziroční pokles (o 2,2 %). Od roku 2006 pokračuje sestupný trend ve vydaných SOP, který byl přerušen jen rokem 2008. Na snížení počtu vydaných SOP se v roce 2011 podílely především stavby na ochranu životního prostředí (meziroční pokles o 7,6 %) a také nová bytová výstavba a ostatní stavby (o 3,6 % resp. 3,7 %).

Polovina krajů zaznamenala pozitivní vývoj, nejvyšší meziroční nárůst byl v kraji Pardubickém (o 12,1 %). Počtem vydaných SOP se náš kraj řadí na 11. příčku, podobné bylo postavení Královéhradeckého kraje při porovnání meziročních indexů.

Graf 3.13 Vydaná stavební ohlášení a povolení v Královéhradeckém kraji

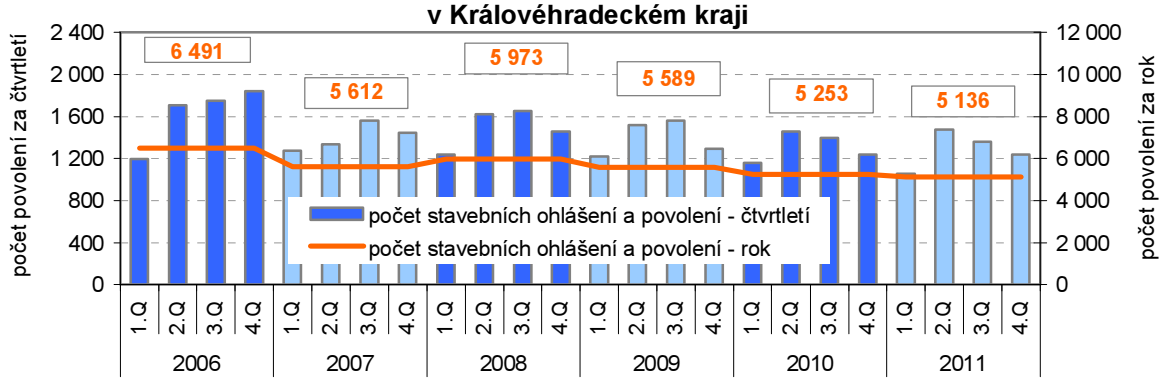

Téměř třetinový pokles hodnoty staveb na něž byla vydána SOP.

Mírný pokles počtu vydaných SOP avizoval i snížení hodnoty staveb, na než byla SOP v roce 2011 v kraji vydána. Meziroční pokles hodnoty staveb byl téměř třetinový (o 31,6 %) na 13 479 mil. Kč a kraj se tak dostal zhruba na hodnotu staveb vykázanou v roce 2006. V roce 2011 tak hodnota staveb na něž byla vydána SOP řadí kraj na třetí nejnižší příčku, po kraji Karlovarském a Pardubickém. Snížení hodnoty staveb ovlivnil pokles hodnoty nové výstavby nebytových budov a staveb na ochranu životního prostředí, jejichž hodnota klesla o 57,6 %, resp. o 44,2 %. Pokles průměrné hodnoty připadající na jedno SOP byl v kraji 30 %, hodnota činila 2 624 tis. Kč, mezi kraji byla třetí nejnižší.

Graf 3.14 Hodnota staveb podle vydaných stavebních ohlášení a povolení v Královéhradeckém kraji

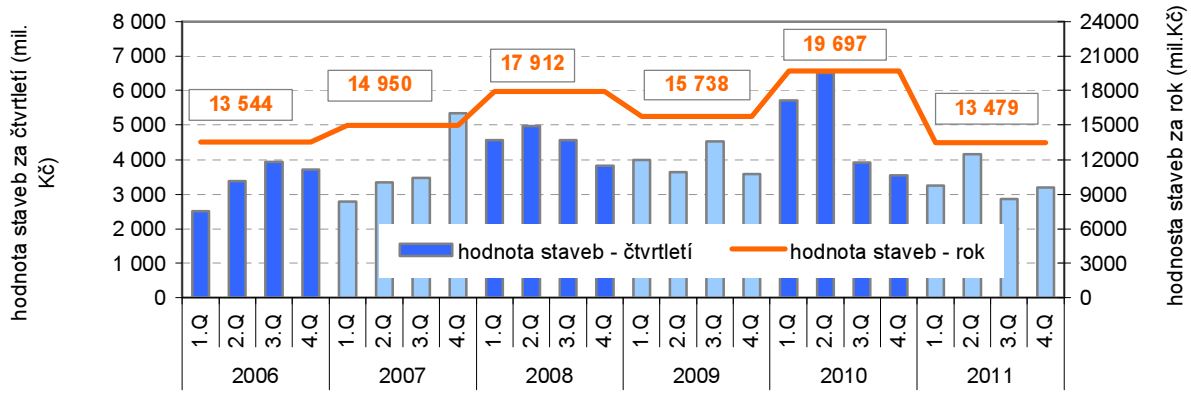

Bytová výstavba:

Třetí nejnižší počet zahájených bytů za posledních šestnáct let.

V roce 2011 byla v kraji zahájena výstavba třetího nejnižšího počtu bytů od roku 1996 (ještě menší počet byl v roce 2004 a 2010) celkem 1 272 bytů, což představuje nepatrný nárůst proti roku 2010. Celkem 70 % zahájených bytů bylo v rodinných domech a osmina v domech bytových. Nárůst zahájených bytů byl především u bytových domů (meziroční nárůst byl trojnásobný), o třetinu vzrostly i nástavby, přístavby a vestavby k rodinným domům. Naopak šedesátiprocentní meziroční pokles zahájených bytů byl zaznamenán u bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým domům a také počty bytů v nebytových budovách klesly o 45 %, i když vzhledem k jejich malé četnosti to nemělo na počet zahájených bytů výrazný vliv.

V celé České republice byl v roce 2011 zaznamenán meziroční pokles zahájených bytů (o 600 bytů, tj. o 2,1 %). Snížení se týkalo poloviny krajů a nejvýraznější bylo v kraji Libereckém (27,2 %). Naopak z krajů, kde došlo meziročně k nárůstu počtu zahájených bytů byl nejvyšší, více než pětinový, v kraji Jihočeském. Královéhradecký kraj se zařadil mírným nárůstem zahájených bytů (o 1,4 %, tj. o 18 bytů) na prostřední, 7. příčku mezi kraji.

Meziroční pokles dokončených bytů byl více než čtvrtinový.

Vývoj počtu dokončených bytů v kraji je v dlouhodobé časové řadě velmi kolísavý. V roce 2011 bylo v kraji dokončeno celkem 1 320 nových bytů, to představuje 73 % stavu předchozího roku 2010. Necelé tři čtvrtiny dokončených bytů bylo v rodinných domech, v bytových domech byl dokončen každý čtrnáctý z dokončených bytů. Hlavním důvodem propadu dokončených bytů bylo výrazné snížení v bytových domech, jejich počet se dostal na úroveň 16,7 % hodnoty roku 2010 (snížení o 475 bytů).

Dokončená výstavba klesla meziročně i v České republice jako celku a to více než o pětinu (21,4 %). Snížení zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Ústeckého. V Královéhradeckém kraji byl pokles třetí nerychlejší v relativním vyjádření, po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji.

Graf 3.15 Zahájené byty v Královéhradeckém kraji

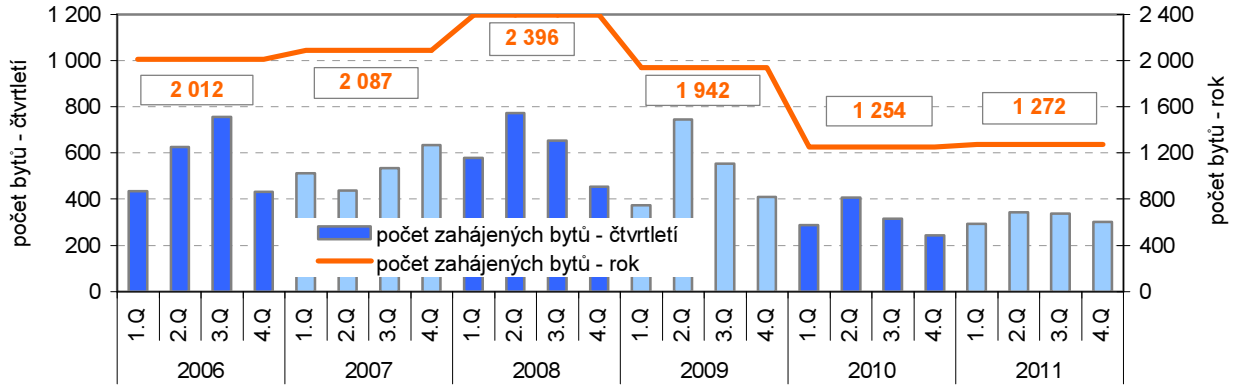

Graf 3.16 Dokončené byty v Královéhradeckém kraji

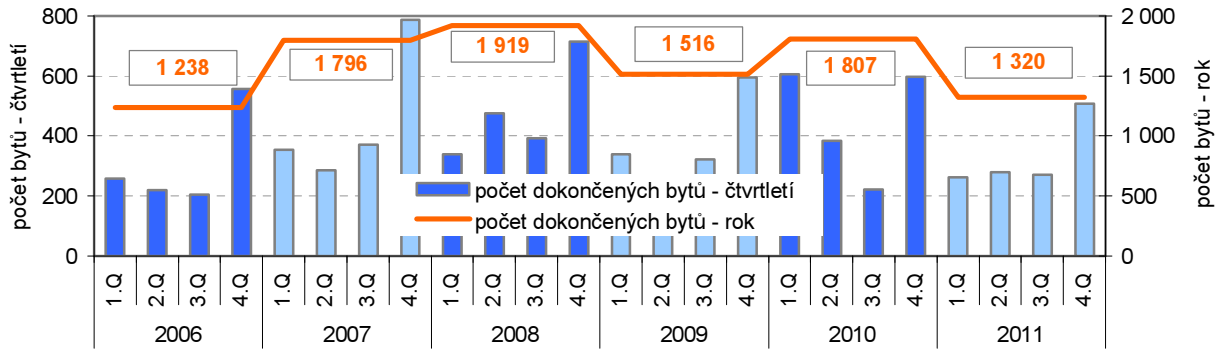

Bytová výstavba v obcích Královéhradeckého kraje v letech 2006 až 2011

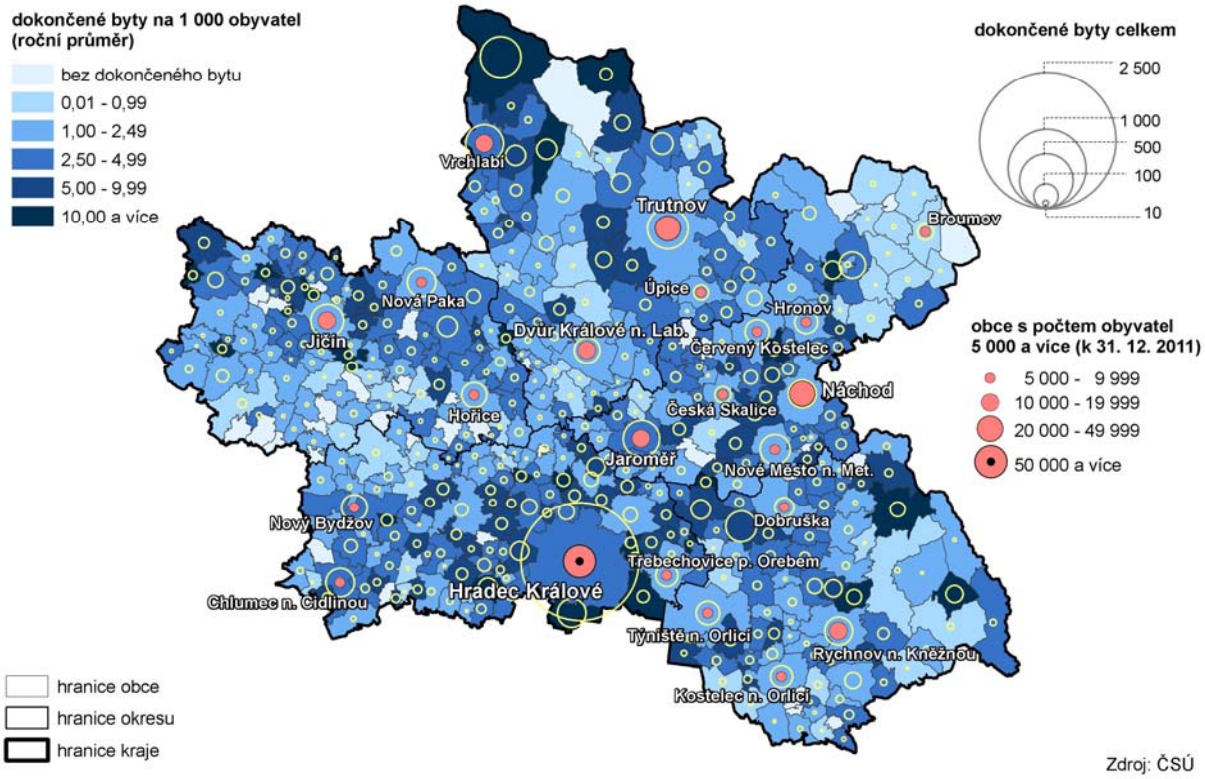

Zdroj: ČSÚ

Doprava:

Od prosince 2006 je v kraji dálnice...

Silniční síť byla v roce 2011 v Královéhradeckém kraji tvořena 3 773 km silnic I. až III. třídy a dálnic. Ve sledovaném období 2006 až 2011 bylo uvedeno do provozu nových 18 km, z toho 16,8 km tvořila dlouho očekávaná dálnice, která byla otevřena v prosinci 2006 na území okresu Hradec Králové a vede z hlavního města Prahy na okraj krajského města. Ke konci roku 2011 bylo nejvíce km silnic v okrese Jičín (23,5 %), dále v okrese Hradec Králové (21,5 %), v okrese Rychnov nad Kněžnou (20,8 %) a nejméně v okrese Náchod (16,9 %). Sousedstvím Královéhradeckého kraje s Polskem je území kraje z hlediska dopravy zatíženo tranzitní dopravou zejména v okrese Náchod a v samotném městě Náchod.

…nejhustší silniční síť je v okrese Jičín...

Hustota silniční sítě v rozsahu 79,3 km na 100 km^2 území patří mírně nad průměr České republiky (70,7 km na 100 km^2). Z územního pohledu má kraj nejhustší síť silnic v okrese Jičín (100,1 km na 100 km$^{2)}$) a naopak nejnižší v okrese Trutnov (57,4 km na 100 km^2), což souvisí s osídlením okresů a geografickou polohou.

...okres Trutnov má nejvyšší podíl silnic I. třídy.

Ve struktuře komunikací kraje tvoří dálnice 0,4 %, silnice I. třídy (určené zejména pro dálkovou a mezinárodní dopravu) 11,8 %, silnice II. třídy 23,7 % a nejvíce silnice III. třídy 64,1 % (slouží k propojení obcí). Dálnice se na délce silničních komunikací okresu Hradec Králové podílí 2,1 %. Silnic I. třídy má nejvíce okres Trutnov (17,4 %) a dále okres Hradec Králové (12,1 %). Největší podíl silnic II. tříd má okres Rychnov nad Kněžnou (32,5 %) a Trutnov (27,4 %). Okres Jičín má nejvyšší počet obcí a zejména menších obcí, s tím také souvisí největší podíl silnic III. třídy (72,5 %).

Přírůstky osobních aut se snížily.

Počet evidovaných vozidel dosáhl v kraji ke konci roku 2011 více než 423 tisíc, což představuje oproti roku 2006 zvýšení o 42 tisíc motorových vozidel, tj. o 10,9 %. Výrazný meziroční přírůstek z let 2005 až 2008 se v roce 2009 zastavil. V roce 2009 počet vozidel stagnoval a u osobních aut se dokonce snížil. Osobních automobilů bylo evidováno téměř 247 tisíc, motocyklů necelých 64 tis. a nákladních aut 28 tis. Nejintenzivnější nárůst byl u nákladních automobilů (o 21,5 % proti roku 2006). Na 1 000 obyvatel bylo v kraji evidováno 764 motorových vozidel, z toho 439 osobních.

Cestovní ruch:

Více hotelů čtyř a tříhvězdičkových…

Královéhradecký kraj je typický rozsáhlým cestovním ruchem a pro rozvoj kraje má nemalý význam. Počtem hromadných ubytovacích zařízení se kraj řadí trvale na druhé místo mezi kraji. V průběhu sledovaných let 2006 až 2011 jejich počet klesal a pohyboval se v rozpětí 912 až 985, z toho dvě třetiny připadají na okres Trutnov. Z jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení stoupl podíl hotelů čtyř a tří hvězdičkových o 1,3 p.b. a penzionů o 3,0 p.b., naopak klesl podíl ostatních hotelů a ostatních hromadných ubytovacích zařízení. Kapacita vyjádřená počtem pokojů a lůžek byla druhá nejvyšší mezi kraji za Hl. městem Praha.

…návštěvnost začala stoupat…

Návštěvnost kraje v roce 2011 meziročně vzrostla, jak již naznačoval příznivý vývoj jednotlivých měsíců roku, což byl dlouho očekávaný vývoj po nízké návštěvnosti v roce 2010, která byla nejnižší za předchozích deset let. V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se ubytovalo 826 tis. hostů, tj. o 2,7 % meziročně více, domácích o 4,6 %, ale zahraničních o 2,8 % méně.

…zahraničních hostů méně a nadále jsou nejčastěji z Německa, Polska a Nizozemí…

Z celkového počtu hostů kraje tvořili zahraniční návštěvníci 202 tis. osob, tj. 24,5 %. Nejčastějšími jsou již tradičně hosté z Německa (46,1 %), i když jich proti roku 2010 přijelo o 3 tis. méně, tj. o 3,3 %. Počet návštěvníků z Německa je mezi kraji třetí nejvyšší po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji a po dlouhé době se v roce 2010 dostal pod 100 tisíc osob. Početně druzí byli hosté z Polska (16,0 %), těch přijelo o 5,9 % méně. Následovali hosté z Nizozemska (6,5 %), jejichž počet se meziročně snížil o čtvrtinu, naopak vzrostl počet hostů ze Slovenska (5,6 %), těch se v kraji ubytovalo o 3,3 % více.

…využití pokojů se mírně zvýšilo.

Čisté využití lůžek zůstává tři poslední roky na 29 %, u pokojů bylo využití 33,8 % s mírným meziročním zvýšením. Průměrná doba pobytu hostů dosáhla 4,7 dne, z toho zahraničních 4,6 dne.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2006 až 2011

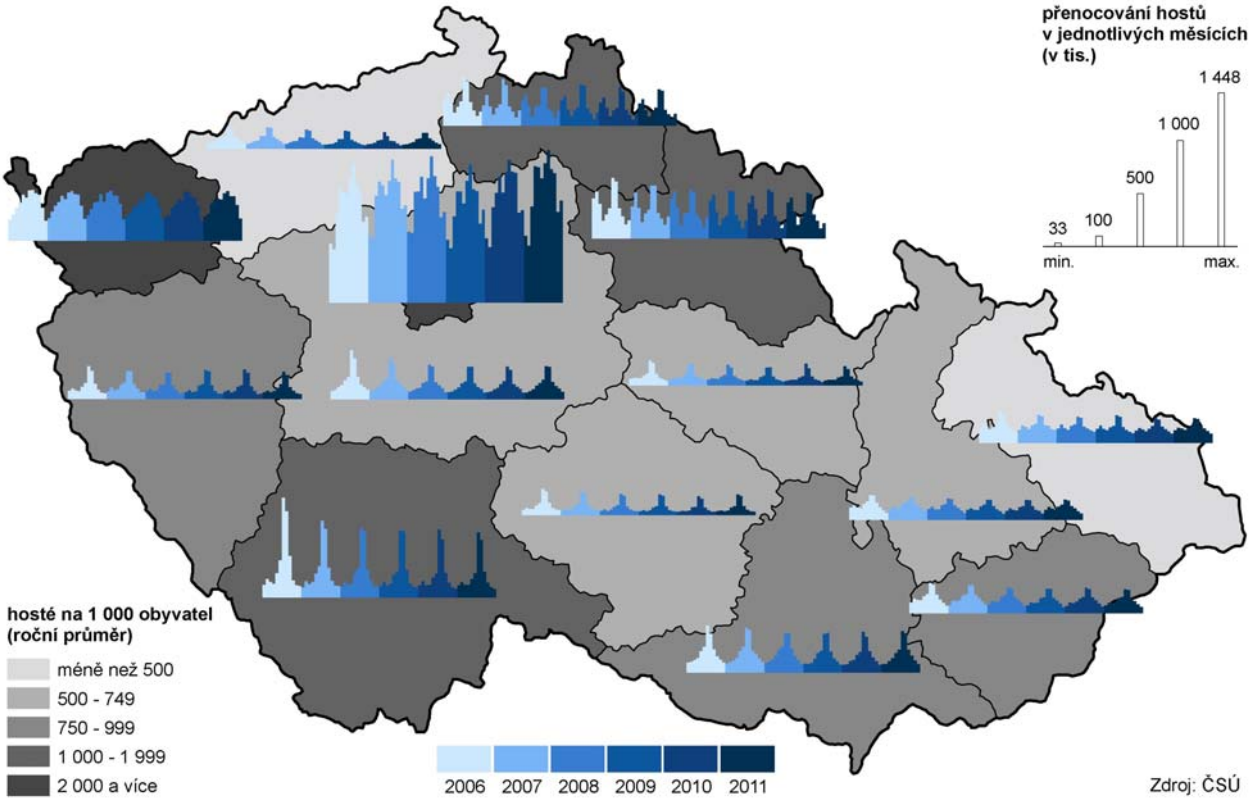

Průměrná doba přenocování byla nad celorepublikovým průměrem.

Počet přenocování hostů v roce 2011 dosáhl v kraji 3,1 milionů a byl o 1,4 % nižší než v roce 2010. Po Hl. městě Praha a Karlovarském kraji je to třetí nejvyšší hodnota. Počet přenocování zahraničních hostů klesl meziročně o 2,7 %, domácích se zvýšil o 0,4 %. Z celkového počtu přenocování tvořili cizinci 23,6 %. Průměrná doba přenocování v kraji byla 3,7 noci na jeden pobyt, u cizinců pak 3,6 noci, tj. delší než v České republice (3,0 noci, resp. 2,9 noci).

Přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2006 až 2011

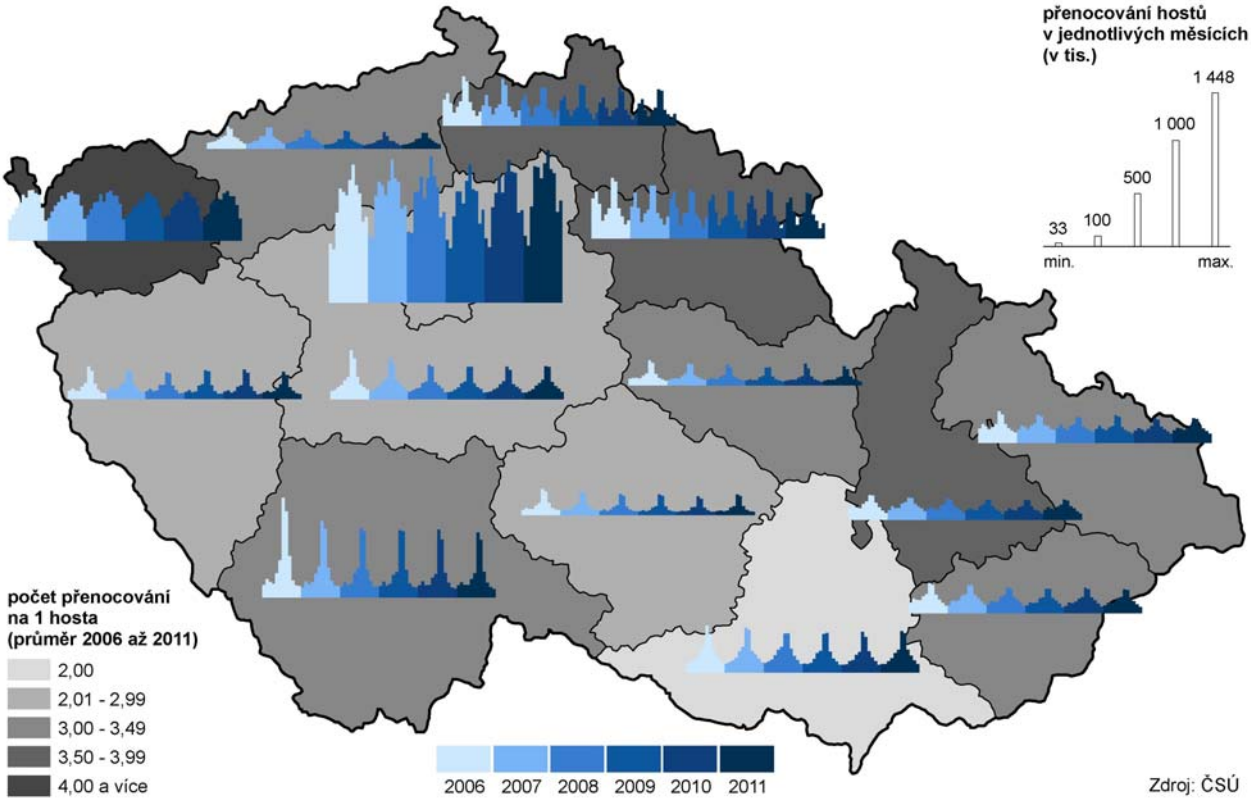

Ceny:

Inflace v roce 2011 činila 1,9 %.

Pro dokreslení základních tendencí ekonomického vývoje kraje je účelné uvést vývoj cenové hladiny vyjádřený indexem spotřebitelských cen, který se zjišťuje za Českou republiku jako celek (v regionálním členění není publikován). Meziroční míra inflace v prosinci 2011 dosáhla hodnoty 2,4 %. Průměrná roční míra inflace (vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců) činila 1,9 %.

Další údaje k ekonomickému vývoji Královéhradeckého kraje jsou na www.hradeckralove.czso.cz.

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně Statistický bulletin Královéhradeckého kraje

a ročně poskytuje Statistická ročenka Královéhradeckého kraje

Aktuálně na internetových stránkách v odkaze Statistiky